

panorama

coface

Iunie 2013

STUDIU PRIVIND SITUATIA INSOLVENTELOR DIN ROMANIA – T1 2013

CUPRINS

- / 02 Sumar
- / 04 Distributia sectoriala si temporala a firmelor insolvente
- / 08 Dimensiunea financiara si sociala a firmelor insolvente
- / 13 Evolutia in timp a firmelor insolvente
- / 16 Distributia teritoriala a firmelor insolvente
- / 17 Precizari metodologice

1. SUMAR

In baza datelor finale publicate de BPI, in anul 2012 s-a deschis procedura de insolventa pentru un numar total de **25.842 de firme**, in crestere cu aproximativ **20%** fata de anul anterior. Cifrele finale sunt usor peste estimarile anuntate de Coface in luna Ianuarie a anului curent, respectiv **25.314 de insolvente** pentru intreg anul 2012. De remarcat ca avansul insolventelor inregistrat in anul 2012 este cel mai mare din ultimii 5 ani si s-a datorat in special cresterii numarului de insolvente in randul microintreprinderilor, care au reprezentat o pondere de 85% din total insolvente in anul 2012.

Primul trimestru al anului curent a debutat cu o contractie a numarului de companii insolvente de **10%**¹ comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. Aceasta dinamica devine irelevantă, in conditiile in care insolventele din primul trimestru al anului curent in randul companiilor cu cifra de afaceri de peste 1 MIL EUR este de 2,5 ori mai mare decat nivelul inregistrat in aceeași perioadă a anului anterior.

Pe fondul restrictiilor de finantare care au persistat in ultimii 3-4 ani si care au avut un caracter mai pronuntat pentru IMM, companiile mari si foarte mari au jucat progresiv un rol din ce in ce mai semnificativ de "banci comerciale" pentru clientii acestora, preferand sa accepte termene de incasare extinse. Astfel, IMM-urile au transferat in ultimii ani o parte semnificativa a creditului bancar catre cel comercial (credit furnizor), acest lucru fiind de natura sa intensifice relatiile intre companiile private, care au inceput sa imbrace o forma financiara semnificativa, nu doar una cu caracter comerciala. Pe fondul acestor modificari structurale din economie, efectul de contagiune si propagare a unor socuri negative este mult mai rapid in prezent. Cu atat mai mult, intrarea in insolventa a unui numar in crestere a firmelor mari si foarte mari poate avea un efect negativ de amplificare a riscului sistemic.

Datele analizate ne arata ca acest val se va propaga, cu efecte negative asupra finantatorilor:

- Riscuri pentru sectorul bancar de a recunoaste credite neperformante in crestere pentru companiile mijlocii, mari si foarte mari
- Capacitate limitata a companiilor mari de a mai sustine creditarea comerciala a companiilor mici, care se lovesc de perspective reduse de finantare alternativa.

Se creeaza astfel o spirala cu efect negativ continuu de propagare. Una dintre solutii poate fi reprezentata de inlocuirea companiilor insolvente cu firme nou infiintate, care sa dovedeasca o productivitate superioara. Din pacate premisele din aceasta perspectiva sunt reduse, numarul firmelor nou infiintate in anul 2012 (exclusiv PFA) inregistrand un avans de 2%, de zece ori mai mic decat avansul insolventelor pentru aceeași perioadă analizata. Companiile care intra in insolventa inregistreaza o durata medie de activitate intre 7-8 ani, iar golul financiar si social lasat de acestea nu poate fi inlocuit de firmele nou infiintate decat dupa 3-4 ani de activitate. Relatiile intre companiile private au devenit foarte complexe, iar relatiile comerciale/ financiare se vor simplifica in timp, pe fondul unui proces de regenerare al economiei foarte greoi.

¹ Cifre finale conform BPI

Datele centralizate de BNR privind instrumentele de plata neonorate si raportate la CIP sunt de natura sa sustina aceste semnale, sumele refuzate la plata cu instrumente de debit in primele 4 luni ale anului curent fiind in valoare totala de 3 MLD RON, in crestere cu 18% fata de aceeaasi perioada a anului anterior.

In conditiile in care numarul incidentelor de plata in aceeaasi perioada analizata a scazut cu 5%, valoarea medie a incidentelor de plata a crescut 25%. Astfel, media incidentelor de plata inregistrate in perioada Ianuarie - Aprilie 2013 a fost de 53,2 K RON, comparativ cu nivelul inregistrat in aceeaasi perioada a anului anterior, respectiv 43 K RON.

Analizand situatiile financiare pe ultimele patru exercitii financiare aferente firmelor intrate in insolvente, observam mai degraba probleme pe partea de bilant decat pe partea de cont de profit si pierdere. Cresterea gradului de indatorare pana la nivele nesustenabile, sustinere precara din partea actionarilor pe fondul unei capitalizari in general negative, rotatia necorespunzatoare a activelor curente (cresteri superioare ale stocurilor si in special creantelor pe fondul stabilizarii cifrei de afaceri), reducerea gradului de investire al capitalurilor pe termen lung si persistenta unor pierderi pentru 4 ani consecutivi care nu au fost acoperite prin majorari suplimentare de capital, sunt cateva din cauzele structurale care au "grabit" drumul catre insolventa al firmelor analizate. Mai grav decat atat este ca aproximativ **90% din procesele de insolventa noi deschise se finalizeaza in mai putin de 18 luni**², motivele posibile pentru aceasta dinamica fiind urmatoarele:

1. In cazul dosarelor deschise de catre partea creditoare - nedepunerea actelor contabile de catre debitori; nedepunerea unor planuri de reorganizare sau depunerea unora care se dovedesc a nu fi viabile; lipsa activelor de lichidat in procedura falimentului
2. In cazul dosarelor deschise de catre partea debitoare - nemanifestarea dorintei de a se reorganiza; lipsa activelor pentru procedura lichidarii.

In linie cu extinderea perioadei de incasare a creantelor din economie, trendul poate sa indice o deteriorare a comportamentului de plata privind onorarea instrumentelor de debit, ceea ce ar putea determina companiile sa solicite plata partiala sau integrala in avans pentru a se acoperi impotriva riscului de credit comercial.

² Acest calcul este realizat pe baza tuturor procedurilor de insolventa deschise in anul 2009-2010, unde se observa ca 90% dintre acestea sunt finalizate intr-o perioada medie de 18 luni.

2. DISTRIBUTIA SECTORIALA SI TEMPORALA A FIRMELOR INSOLVENTE

Coface Romania a realizat un nou studiu privind evolutia numarului de insolvente in Romania, de aceasta data luand in considerare cazurile nou inregistrate la Buletinul Procedurilor de Insolventa in perioada Ianuarie - Martie 2013³.

Insolvente 2012 - cifre finale

Avand in vedere intarzierile privind inregistrarea procedurilor de insolventa la BPI care pot varia intre una si patru saptamani, precum si modificarile retroactive operate in sistemul BPI, Coface anunta in luna Ianuarie 2013 ca, in baza datelor preliminare disponibile la acel moment, s-au inregistrat 23.665 de insolvente pe parcursul anului 2012, ceea ce indica o crestere de aproximativ 10% fata de anul anterior. In acelasi moment, Coface estima ca numarul posibil al insolventelor totale deschise pe parcursul anului 2012 ar putea fi aproximativ 25.314, ceea ce ar fi reprezentat un avans de 18% fata de anul anterior. In studiul prezent putem calcula, in baza datelor finale publicate de BPI, numarul real al insolventelor nou deschise pe parcursul anului 2012, respectiv 25.842 de firme insolvente, ceea ce reprezinta un avans de aproximativ 20% fata de anul anterior.

Tabel 1. Evolutia lunara a insolventelor nou deschise pe ultimii 3 ani

Luna	2010	2011	2012 - Date preliminare (*)	2012 - Estimari Coface (**)	Date Finale 2012 (***)
Ianuarie	1.897	1.709	2.136	2.136	2.159
Februarie	1.903	1.849	2.398	2.398	2.420
Martie	1.887	2.160	2.530	2.530	2.560
Aprilie	1.506	1.847	2.367	2.367	2.340
Mai	1.544	2.097	2.431	2.431	2.396
Iunie	1.880	2.127	2.381	2.381	2.343
Iulie	852	811	1.353	1.353	1.322
August	575	658	1.004	1.004	1.007
Septembrie	2.021	2.061	2.404	2.404	2.444
Octombrie	1.932	2.202	2.479	2.635	2.724
Noiembrie	2.222	2.379	1.777	1.933	2.504
Decembrie	1.431	1.599	405	1.742	1.623
TOTAL	19.650	21.499	23.665	25.314	25.842
			10,07%	17,75%	20,20%

*in baza datelor preliminare disponibile la BPI la inceputul lunii Ianuarie 2013

**estimare Coface realizata in luna Ianuarie 2013 pentru nivelul total al insolventelor deschise pe parcursul anului 2012

***date finale - numarul real al insolventelor deschise pe parcursul anului 2012

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

³ Vezi Precizari Metodologice la pag. 20

Conform datelor finale publicate de BPI si in baza metodologiei Coface, in primul trimestru din anul prezent s-au deschis 6.381 de insolvente noi, in scadere cu aproximativ 10% fata de aceeași perioada a anului anterior, cand s-au deschis 7.139 de insolvente noi.

Luna	T1_2010	T1_2011	T1_2012	T1_2013
Ianuarie	1.897	1.709	2.159	2.025
Februarie	1.903	1.849	2.420	2.278
Martie	1.887	2.160	2.560	2.078
TOTAL T1	5.687	5.718	7.139	6.381
Deviatie Anuala		0,55%	24,85%	-10,62%

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

In cele ce urmeaza vom corela datele furnizate de BPI cu declaratiile financiare depuse de firmele intrate in insolventa la MFP, in vederea intelegerii factorilor structurali care au cauzat incetarea activitatii pentru aceste firme.

Comparand datele furnizate de BPI cu cele publicate de MFP, se observa o crestere in timp a gradului de transparenta inregistrat de firmele intrate in insolventa. Astfel, daca mai puțin de 40% din firmele intrate in insolvente in anul 2010, respectiv 2011 au depus declaratiile financiare la MFP, acest indicator a crescut la aproape 47% pentru firmele intrate in insolventa in anul 2012 si la 49% pentru primul trimestru al anului curent. Astfel, putem aprecia ca, in medie, una din doua companii intrate in insolventa depune declaratiile financiare in anul anterior intrarii in insolventa.

Tabel 2. Firme insolvente – declaratii financiare

Total insolvente 2013 (Trimestru I)	6.382
din care au depus declaratii la MFP	3.104
Procent	48,63%
Total insolvente 2012 (cifre curente)	25.842
din care au depus declaratii la MFP	12.021
Procent	46,52%
Total insolvente 2011	21.499
din care au depus declaratii la MFP	8.153
Procent	37,92%
Total insolvente 2010	19.650
din care au depus declaratii la MFP	7.902
Procent	40,21%

Sursa: MFP, BPI

In baza declaratiilor financiare depuse in anul anterior anului intrarii in insolventa si functie de obiectul principal de activitate indicat de codul CAEN, Coface a distribuit firmele intrate in insolvente pe cele mai importante 23 de sectoare de activitate, cifrele fiind afisate in tabelul urmat.

Tabel 3. Distributia sectoriala a insolventelor pentru ultimii doi ani*

Sectorul de activitate	Insolvente 2013_T1	2013 T1_%	Insolvente 2012	2012_%
Comert cu amanuntul	1392	21,81%	5890	22,79%
Comert cu ridicata si distributie	1070	16,77%	4178	16,17%
Constructii	966	15,14%	3716	14,38%
Hoteluri si restaurante	487	7,63%	1837	7,11%
Transporturi	442	6,93%	1676	6,49%
Alte activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	434	6,80%	1889	7,31%
Fabricarea lemnului si a produselor din lemn	253	3,96%	973	3,77%
Agricultura	183	2,87%	686	2,65%
Fabricarea produselor textile, a articolelor de imbracaminte si incaltaminte	173	2,71%	837	3,24%
Industria metalurgica	171	2,68%	578	2,24%
Industria alimentara si a bauturilor	160	2,51%	665	2,57%
Tranzactii imobiliare	115	1,80%	543	2,10%
Alte activitati de servicii personale	113	1,77%	416	1,61%
Activitati recreative, culturale si sportive	68	1,07%	270	1,04%
Industria de masini si echipamente	58	0,91%	308	1,19%
Fabricarea substantelor si produselor chimice	55	0,86%	223	0,86%
IT	55	0,86%	322	1,25%
Intermedieri financiare	51	0,80%	291	1,13%
Posta si telecomunicatii	39	0,61%	96	0,37%
Industria extractiva	33	0,52%	103	0,40%
Asanarea si indepartarea gunoaielor; salubritate si activitati similare	31	0,49%	190	0,74%
Sanatate si asistenta sociala	18	0,28%	110	0,43%
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, apa si gaze	14	0,22%	45	0,17%
TOTAL	6.381	100,00%	25842	100,00%

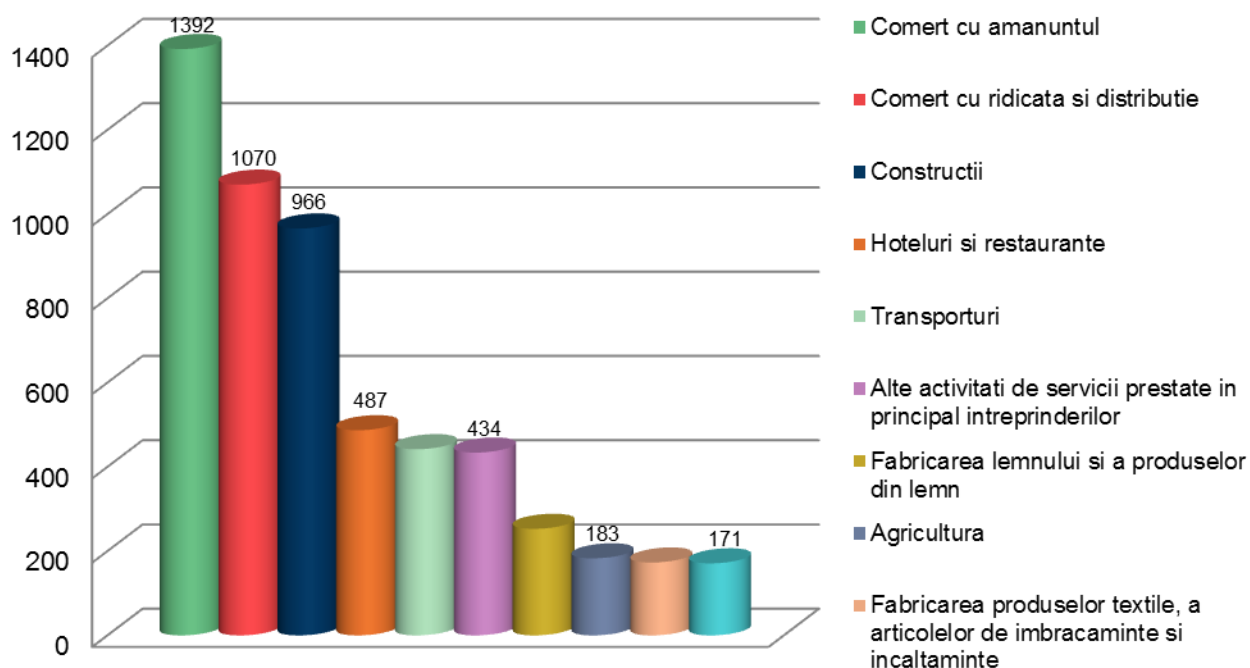
*Prin extrapolarea liniara a firmele care si-au depus declaratiile financiare la MFP in anul anterior anului intrarii in insolventa

Sursa: BPI, MFP

Chiar daca nu dispunem de informatiile privind activitatea de baza pentru toate firmele intrate in insolventa in perioada analizata⁴, exista doua considerente in baza carora apreciem ca distributia sectoriala la nivelul intregului portofoliu este similara cu esantionul analizat, respectiv:

- Ponderea esantionului este semnificativa statistic pentru ambii ani
- Ponderile distributiei sectoriale din cadrul esantionului inregistreaza valori similare cu ponderilor distributiei la nivelul intregului portofoliu inregistrat in studiile realizate de Coface pentru ultimii trei ani.

TOP 10 SECTOARE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL NUMARULUI DE INSOLVENTE IN T1_2013

Sursa: BPI, MFP, Date prelucrate Coface

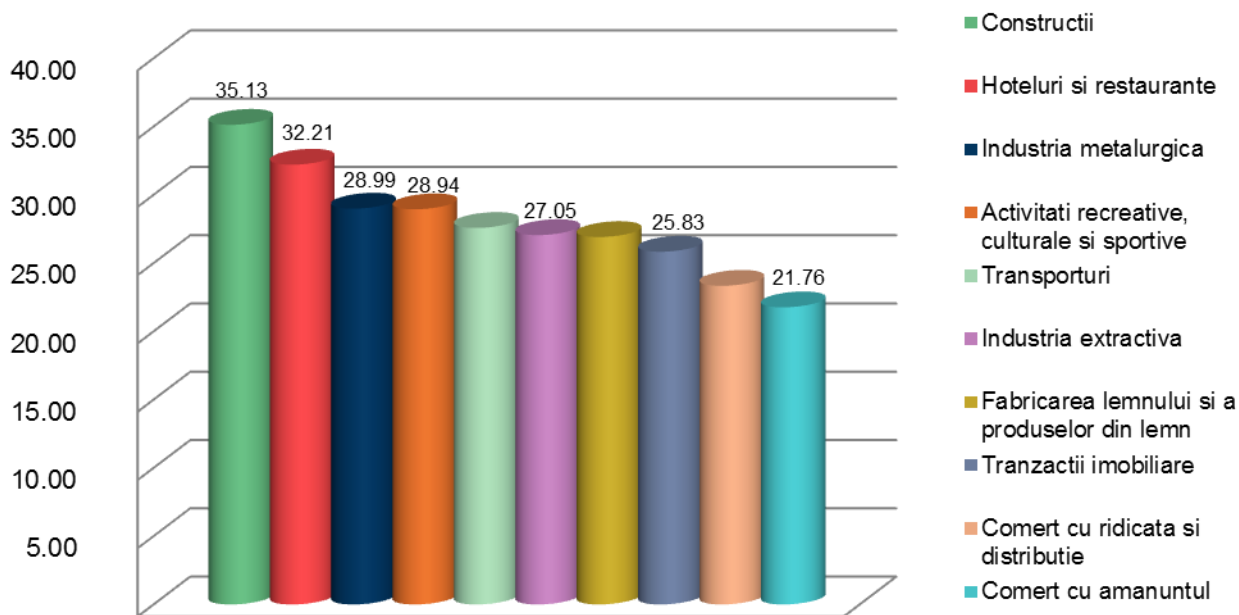
Pentru al treilea an consecutiv, primele zece sectoare care inregistreaza cel mai mare numar al firmelor aflate in insolventa raman neschimbate, singurele modificari fiind la nivel de ordine in cadrul topului, dar cu variatii de una, maxim doua pozitii.

⁴ Aceste date pot fi calculate pentru aproximativ jumatate din firmele insolvente

Analizand evolutia cazurilor de insolventa pe rol in ultimii 5 ani, se observa o tendinta de consolidare a gradului de concentrare a volumelor in primele 3, respectiv 5 sectoare. Astfel, ponderea primelor 3 sectoare care au inregistrat cele mai multe dosare pe rol in insolventa in cifre absolute a variat in ultimii 5 ani intre 50%-54%, iar primele 5 sectoare intre 65% - 70%.

Aceste ponderi nu sunt intamplatoare si sunt determinate de factori structurali precum distributia sectoriala a tuturor firmelor active la nivel national. Astfel, primele 5 sectoare care inregistreaza cel mai ridicat numar al insolventelor acopera o pondere similara si din punctul de vedere al totalului firmelor active. Avand in vedere acest factor structural, este important sa analizam numarul de insolvente raportat la totalul firmelor active⁵ din sectorul respectiv. Astfel, primele zece sectoare care inregistreaza cele mai ridicate valori pentru acest indicator sunt listate in graficul urmator. Constructiile, HORECA si industria metalurgica sunt sectoarele cu cel mai ridicat nivel al insolventelor deschise in primul trimestru al anului curent raportat la numarul firmelor active. De mentionat ca aceleasi sectoare au fost incluse in top 5 sectoare cu cele mai ridicate valori pentru acest indicator si pentru anul 2012, ceea ce indica persistenta unor probleme sistemice structurale.

TOP 10 SECTOARE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL NUMARULUI DE INSOLVENTE IN T1_2013 raportat la numarul de firme efectiv active

Sursa: BPI, MFP, Date prelucrate Coface

⁵ Au fost incluse in categoria "Firme active" doar companiile care au inregistrat o cifra de afaceri > 1.000 EUR/ luna pe parcursul anului 2011

3. DIMENSIUNEA FINANCIARA SI SOCIALA A FIRMELOR INSOLVENTE

In aceasta sectiune au fost analizate firmele pentru care s-a deschis procedura de insolventa in primul trimestru din ultimii patru ani, in baza declaratiilor financiare depuse la MFP cu un an inainte de momentul declansarii insolventelor⁶. Clasificarea intreprinderilor pe clase de marime a fost realizata in conformitate cu prevederile Legii nr. 346/2004 privind stimularea infiintarii si dezvoltarii intreprinderilor mici si mijlocii, cu completarile si modificarile ulterioare, care stabileste criteriile de incadrare a firmelor in aceste categorii. Astfel:

- **Microintreprinderi** - au pana la 9 salariati si realizeaza o cifra de afaceri anuala neta sau detin active totale care nu depasesc echivalentul in lei a 2 MIL EUR
- **Intreprinderi mici** - au intre 10 si 49 de salariati si realizeaza o cifra de afaceri anuala neta sau detin active totale care nu depasesc echivalentul in lei a 10 MIL EUR
- **Intreprinderi mijlocii** - au intre 50 si 249 de salariati si realizeaza o cifra de afaceri anuala neta de pana la 50 MIL EUR, echivalent in lei, sau detin active totale care nu depasesc echivalentul in lei a 43 MIL EUR
- **Intreprinderi mari** - au intre 250 si 999 de salariati
- **Intreprinderi foarte mari** - au peste 1.000 de salariati

Pentru firmele care au maximum 249 de salariati, depasirea unuia dintre criteriile de incadrare determina trecerea firmei in clasa urmatoare de marime.

Astfel, cei mai importanti indicatori financiari pentru firmele intrate in insolventa in perioadele analizate sunt calculati in tabelul urmatoare.

Tabel 4. Indicatorii financiari pentru firmele insolvente in T1 din ultimii patru ani de zile

Indicator	Insolvente T1_2013	Insolvente T1_2012	Insolvente T1_2011	Insolvente T1_2010
Cifra de afaceri medie (RON)	2.952.201	930.828	1.411.619	1.655.051
Medie Numar Salariati	9,51	6,90	9,32	10,41
Profit/ Pierdere Net(a)	-7,60%	-55,10%	-9,55%	-25,14%
Grad indatorare	98,63%	132,85%	94,16%	98,53%
Datorii/ Cifra de afaceri	98,80%	240,94%	121,33%	142,58%
DSO (numar de zile)	112,08	164,42	144,04	168,05

Sursa: Date prelucrate Coface

⁶ De exemplu, firmele pentru care s-a deschis procedura in primul trimestru din anul 2013 au fost analizate in baza declaratiilor financiare depuse la MFP pentru activitatea desfasurata in anul 2011.

In baza informatiilor financiare depuse la MFP pentru activitatea desfasurata in anul prealabil intrarii in insolventa, observam urmatoarele:

- Valoarea medie a cifrei de afaceri realizata de firmele intrate in insolventa in primul trimestru din anul 2013 ca urmare a activitatii desfasurate in anul premergator intrarii in insolventa este de 3 ori mai mare decat cea a firmelor intrate in insolventa in aceeasi perioada a anului anterior
- Dimensiunea sociala a firmelor intrate in insolventa in primul trimestru din anul 2013 este semnificativ mai mare decat cea a firmelor insolvente din anul anterior, acestea inregistrand in medie 9,51 salariati
- In acelasi timp, media datoriilor inregistrate de firmele insolvente din primul trimestru in anul 2013 a fost de 2,9 MIL RON/ firma, in crestere fata de nivelul inregistrat de firmele intrate in insolventa in perioade similare din anii trecuti (1,7 MIL RON/ firma in T1 2011 respectiv 2,2 MIL RON/ firma in T1 2012)
- Chiar daca, din punct de vedere numeric, ponderea intreprinderilor mijlocii, mari si foarte mari a reprezentat doar 3% - 4% din totalul firmelor intrate in insolvente in primul trimestru din ultimii 3 ani, ponderea cifrei de afaceri inregistrate de acestea in total cifra de afaceri a crescut semnificativ, de la 18% in 2011 si 55% in 2012 la 66% in anul 2013.
- Acelasi trend se observa si pentru ponderea datoriilor in functie de clasa de marime a firmelor insolvente. Astfel, ponderea datoriilor inregistrate de intreprinderile mijlocii, mari si foarte mari a crescut constant in ultimii trei ani, de la 16% in 2011, la 44% in 2012, respectiv 59% in 2013

Dupa cum se poate observa din tabelul anterior, majoritatea indicatorilor financiari pentru firmele intrate in insolventa in primul trimestru al anului 2013 arata mai bine comparativ cu cei calculati pentru firmele intrate in insolventa in aceeasi perioada a ultimilor 4 ani. Acest lucru se poate datora ponderii in crestere a firmelor insolvente mari si foarte mari, deoarece acestea au ajuns deja in faza de maturitate pe fondul unei perioade de activitate extinse (durata medie de functionare a acestora depasind 10 ani). Astfel, se observa o crestere semnificativa a calibrului financiar al firmelor intrate in insolventa in primul trimestru al anului curent, comparativ cu aceeasi perioada a anului anterior, ceea ce a determinat cresterea cifrei de afaceri si datoriilor firmelor insolvente, dar in acelasi timp scaderea ratei pierderii, indatorarii si duratei de incasare a creantelor in medie.

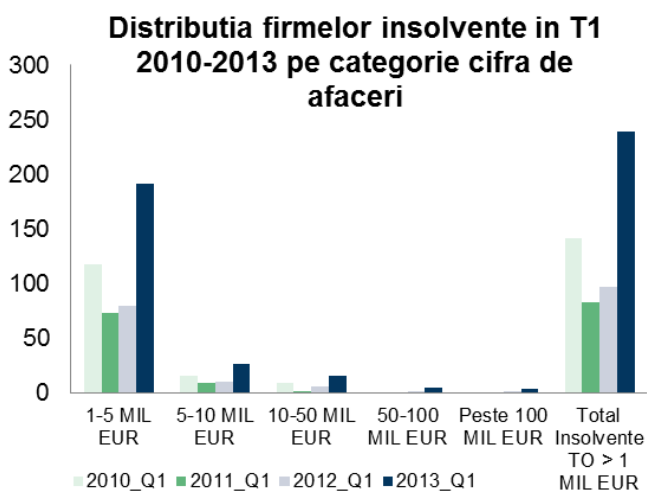
Avand in vedere impactul semnificativ pe care companiile insolvente mari si foarte mari il au asupra indicatorilor financiari consolidati pentru esantionul analizat, este important sa calculam aceeasi indicatori doar pentru IMM (inclusiv microintreprinderi). Cifrele aferente sunt recalculat in tabelul urmator si sunt de natura sa confirme problema structurala semnalata anterior, respectiv ca din ce in ce mai multe companii mari intra in insolventa. Acest lucru este valabil pentru toate clasele de marime si este de natura sa indice un risc sistemic in crestere.

Tabel 5. Indicatorii financiari pentru firmele IMM* insolvente in T1 din ultimii patru ani

Indicator	Insolvente T1_2013	Insolvente T1_2012	Insolvente T1_2011	Insolvente T1_2010
Cifra de afaceri medie (RON)	1.741.935,28	610.128,87	1.483.396,54	1.524.640,05
Medie Numar Salariati	7,30	4,58	10,37	8,49
Profit/ Pierdere Net(a)	-5,22%	-49,38%	-10,01%	-21,12%
Grad indatorare	93,47%	134,83%	90,88%	100,40%
Datorii/ Cifra de afaceri	101,16%	287,38%	123,82%	140,06%
DSO (numar de zile)	137,21	200,66	135,65	173,85

Pe fondul restrictiilor de finantare care au persistat in ultimii 3-4 ani si care au avut un caracter mai pronuntat pentru IMM, companiile mari si foarte mari au jucat progresiv un rol din ce in ce mai semnificativ de “banci comerciale” pentru clientii acestora, preferand sa accepte termene de incasare extinse. Astfel, IMM-urile au transferat in ultimii ani o parte semnificativa a creditului bancar catre cel comercial (credit furnizor), acest lucru fiind de natura sa intensifice relatiile intre companiile private, care au inceput sa imbrace o forma financiara semnificativa, nu doar una cu caracter comercial. Pe fondul acestor modificari structurale din economie, efectul de contagiune si propagare a unor socuri negative este mult mai rapid in prezent. Cu atat mai mult, intrarea in insolventa a unui numar in crestere a firmelor mari si foarte mari poate avea un efect negativ de amplificare a riscului sistemic.

Intr-un studiu realizat la inceputul anului curent, Coface a ridicat un semnal de alarma privind problemele multiple intampinate de sectorul IMM in general, si cel al microintreprinderilor in special. Apreciem ca acest risc s-a propagat in economie cu efect negativ asupra companiilor mari si foarte mari. Pe fondul erodarii sustenabilitatii si capacitatii de autofinantare din cauza efectelor crizei financiare din ultimii trei ani, precum si a deteriorarii disciplinei de plata la nivelul intregii economii, firmele mari si foarte mari incep sa prezinte un grad de senzitate mai ridicat la expunerea fata de socuri externe sau interne, presiunile pe lichiditate fiind in crestere. Acest lucru poate fi observat si din expunerile grafice de mai jos, unde se observa ca numarul firmelor cu cifra de afaceri mai mare decat 1 MIL EUR care au intrat in insolventa in primul trimestru din anul curent este de 239 de companii, de 2,5 ori mai mare decat cel inregistrat in aceeasi perioada a anului anterior.

Numar companii insolvente cu cifra de afaceri > 1 MIL EUR (suma mobila 3 luni)

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

Tabel 6. Companii intrate in insolventa in trimestrul I perioada 2010 - 2013

Categorie Cifra Afaceri	2010_Q1	2011_Q1	2012_Q1	2013_Q1
1-5 MIL EUR	117	73	79	191
5-10 MIL EUR	15	9	10	26
10-50 MIL EUR	9	1	6	15
50-100 MIL EUR			1	4
Peste 100 MIL EUR			1	3
Total Insolvente TO > 1 MIL EUR	141	83	97	239

Impactul modificarilor structurale privind inter-relationarile din mediul privat asupra sectorului bancar

Aici apreciem ca exista doua scenarii:

- A. In conditiile in care companiile mari si foarte mari nu au creditat comercial (prin termene de plata extinse) segmentul IMM in baza surselor proprii (capitaluri proprii, rezerve sau capital de lucru excedent) si au folosit de fapt linii de finantare atrase din sectorul bancar, atunci toata aceasta dinamica va avea un efect negativ final asupra sustenabilitatii sectorului bancar prin cresterea creditelor neperformante. Astfel, sectorul bancar a creditat "mascat" sectorul IMM prin linii de finantare acordate companiilor mari si foarte mari, care la randul lor au folosit aceste surse pentru creditarea comerciala a microintreprinderilor, companiilor mici si mijlocii. Amplitudinea si viteza impactului va fi determinata de optiunea de finantare a companiilor mari si foarte mari precum si de structura capitalurilor. Astfel:
- Linii de finantare contractate de catre companiile mari si foarte mari pe termen scurt si folosite cu precadere in directii comerciale (pentru creditarea clientilor, acordarea de discount-uri pentru plata in avans) sunt de natura sa amplifice impactul negativ asupra sectorului bancar. Bancile cu cel mai ridicat grad de expunere sunt cele care au finantat companiile mari si foarte mari care se regasesc in aceasta situatie, fara masuri de precautie suficiente (garantii evaluate recent si grad de lichiditate superior)
 - Linii de finantare contractate de catre companiile mari si foarte mari pe termen lung care au fost folosite cu precadere in directii investitionale oportune si care au fost sustinute si de o capitalizare corespunzatoare (cel putin o treime din fondul de rulment care asigura un buffer de lichiditate pe termen lung) sunt de natura sa reduca impactul negativ asupra sectorului bancar.
- B. Daca companiile mari si foarte mari au creditat comercial segmentul IMM folosind surse proprii (capital de lucru excedent, profituri reinvestite, fond de rulment suficient de mare incat sa acopere necesarul de finantare pe termen scurt) se pune problema sustenabilitatii acestor masuri: pana cand vor accepta/ reusi companiile mari si foarte mari sa fie "banci comerciale" pentru clientii acestora?

Concluziile extrase din analiza esantionului firmelor insolvente din anul curent sunt confirmate de trendurile observate la nivel national. Cresterea numarului firmelor mijlocii, mari si foarte mari care au intrat in insolventa a determinat cresterea valorii medii a incidentelor de plata raportate la CIP, pe fondul cresterii valorii incidentelor si scaderii numarului refuzurilor la plata (companiile mari si foarte mari pot inregistra un numar mai redus de tranzactii, dar de o valoare medie mult superioara comparativ cu restul companiilor).

Astfel, conform datelor publicate de CIP⁷, sumele refuzate la plata cu instrumente de debit in primele 4 luni ale anului curent au fost in valoare totala de 3 MLD RON, in crestere cu 18%% fata de aceeaasi perioada a anului anterior. In conditiile in care numarul incidentelor de plata in aceeaasi perioada analizata a scazut cu 5%, valoarea medie a incidentelor de plata a crescut 25%. Astfel, media incidentelor de plata inregistrate in perioada Ianuarie - Aprilie 2013 a fost de 53,2 K RON, comparativ cu nivelul inregistrat in aceeaasi perioada a anului anterior, respectiv 43 K RON.

Tabel 7. Evolutia incidentelor de plata raportate de BNR

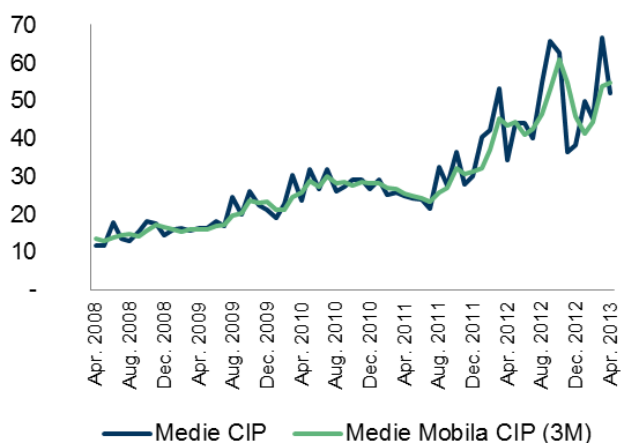
Total Ianuarie - Aprilie	Total sume refuzate la plata	Numar incidente	Valoare medie incident
Anul 2013	3.047.834	57.176	53,31
Anul 2012	2.584.458	60.437	42,76
Anul 2011	2.232.488	84.894	26,30
Anul 2010	3.007.809	124.260	24,21
Anul 2009	2.517.870	124.260	20,26

Sursa: BNR (CIP), cifrele sunt exprimate in K RON

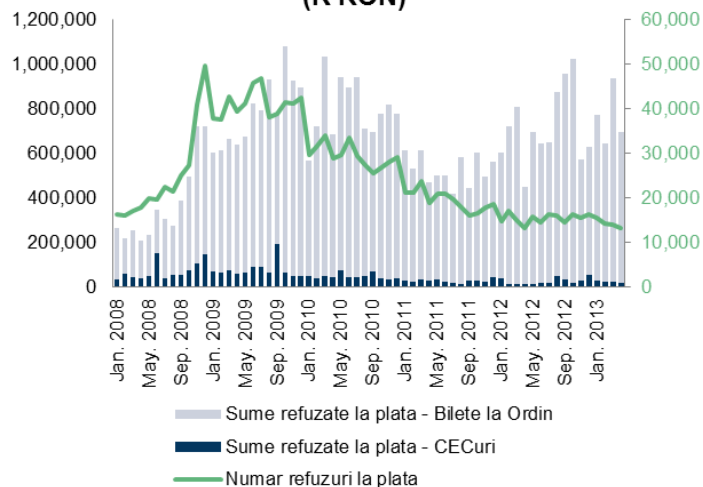
In linie cu extinderea perioadei de incasare a creantelor din economie, trendul poate sa indice o deteriorare a comportamentului de plata privind onorarea instrumentelor de debit, ceea ce ar putea determina companiile sa solicite plata partiala sau integrala in avans pentru a se acoperi impotriva riscului de credit comercial.

Sursa: BNR, Date prelucrate Coface

Valoare medie CIP (KRON)

Numar incidente de plata si sume refuzate (K RON)

⁷ Centrala Incidentelor de Plati

4. EVOLUTIA IN TIMP A FIRMELOR INSOLVENTE

In aceasta sectiune au fost analizate situatiile financiare consolidate pentru ultimele patru exercitii financiare complete aferente firmelor intrate in insolventa in primul trimestru al anului 2012. Astfel, din totalul firmelor intrate in insolventa in primul trimestru al anului curent, un numar de 2.327 companii au depus declaratiile financiare in ultimii 4 ani⁸, acestea reprezentand 75% ca si pondere numerica si valorica (cifra de afaceri). Pentru a aprecia impactul pe care firmele insolvente mari si foarte mari l-au inregistrat asupra indicatorilor consolidati, calculele au fost efectuate atat pentru intregul esantionul analizat, cat si pentru segmentul IMM (eliminand firmele mari si foarte mari). Rezultatele sunt sintetizate in urmatoarele doua tabele.

Tabel 8. Indicatorii financiari pentru firmele insolvente in T1 2013 pentru activitatea desfasurata in ultimii patru ani

Indicator	Anul 2011	Anul 2010	Anul 2009	Anul 2008
Cifra de afaceri medie (RON)	2.952.201	2.849.013	2.528.237	3.012.741
Medie Numar Salariati	9,51	9,91	13,09	12,89
Profit/ Pierdere Net(a)	-7,60%	-8,92%	-6,31%	-5,03%
Grad indatorare	98,63%	91,02%	87,12%	80,79%
Datorii/ Cifra de afaceri	98,80%	103,08%	100,79%	75,50%
DSO (numar de zile)	112,08	116,05	99,16	78,37

Tabel 9. Indicatorii financiari pentru firmele insolvente in T1 2013 pentru activitatea desfasurata in ultimii patru ani – doar IMM (au fost eliminate firmele mari si foarte mari)

Indicator	Anul 2011	Anul 2010	Anul 2009	Anul 2008
Cifra de afaceri medie (RON)	1.741.935	1.751.673	1.727.888	1.830.127
Medie Numar Salariati	7,30	7,78	10,91	10,24
Profit/ Pierdere Net(a)	-5,22%	-9,01%	-3,34%	-2,38%
Grad indatorare	93,47%	86,73%	78,03%	73,44%
Datorii/ Cifra de afaceri	101,16%	97,52%	93,01%	77,63%
DSO (numar de zile)	137,21	124,96	108,03	95,60

Analizand evolutia indicatorilor financiari in ultimii patru ani, observam cateva cauze structurale care au dus la presiuni asupra lichiditatilor si intrarii in incapacitate de plata pentru companiile analizate.

Astfel:

- Se observa evolutii similare atat pentru segmentul IMM ,cat si pentru intreg esantionul firmelor analizate. Astfel, impactul companiilor mari si foarte mari nu este de natura sa schimbe trendul indicatorilor consolidati pentru ultimii 4 ani.

⁸ Aferent activitatii desfasurate in anii 2008, 2009, 2010, 2011

- **Partea de cont de profit si pierdere** – nu prezinta motive de ingrijorare semnificative. Valoarea medie a cifrei de afaceri a ramas relativ constanta, iar pierderea inregistrata de companiile respective in ultimii 4 ani a fost cu o singura cifra (cu exceptia situatiei in care pierderile s-ar fi agravat in anul 2012, exercitiu financiar pentru care nu dispunem in momentul de fata de informatiile financiare aferente pentru toate companiile analizate). De asemenea, levierul financiar si operational a ramas neschimbat in perioada analizata.
- **Partea de bilant** – aici se pot identifica cateva probleme structurale care au “grabit” drumul companiilor catre insolventa:
 - Rotatia necorespunzatoare a activelor curente: in conditiile in care cifra de afaceri a ramas relativ stabila, stocurile au inregistrat un usor avans (10%) in timp ce creantele a crescut cu 30%. Aceasta dinamica, coroborata cu scaderea veniturilor inregistrate in avans (care ar fi reprezentat lichiditati suplimentare), indica o deteriorare a calitatii veniturilor, pe fondul cresterii mai rapide a bazei non-monetare. Astfel, durata medie de incasare a creantelor a inregistrat o crestere constanta in perioada analizata, cu IMM-urile insolvente colectand creantele mult mai greu (DSO mediu de 137 de zile inregistrate in anul 2011, cu o probabila crestere suplimentara in anul 2012)
 - Cresterea gradului de indatorare la niveluri nesustenabile. Astfel, gradul de indatorare⁹ a crescut pentru intregul esantion analizat de la 80% in anul 2008 la 98% in anul 2011, iar pentru segmentul IMM de la 73% in anul 2008 la 93% in anul 2011. Evident, aceasta dinamica s-a inregistrat pe scaderea corespunzatoare a gradului de capitalizare, semn ca actionarii nu au acoperit pierderile cumulate in ultimii 3-4 ani prin majorari corespunzatoare de capital.
 - Capitalurile aditionale furnizate de catre creditorii se pare ca nu au fost directionate catre investitii, in conditiile in care gradul de investire al capitalului pe termen lung¹⁰ a inregistrat o scadere de la 55% (nivel inregistrat in anul 2008) la aproximativ 40% (nivel inregistrat in anul 2011). Astfel, activele imobilizate au reprezentat doar 50% din totalul datoriilor cumulate de firmele insolvente in primele trei luni ale anului curent. Tendinta de scadere a ponderii activelor imobilizate in total active poate fi un indiciu pentru:
 - Investitii in formarea bruta de capital (CAPEX) care nu au fost suficiente pentru a compensa deprecierea activelor
 - Re-evaluarea in scadere a valorii activelor fixe pe fondul unei capitalizari necorespunzatoare a cheltuielilor trecute sau chiar a unor metode de depreciere de natura sa inflameze profiturile nete din trecut (cresterea duratei de utilizare sau valoare reziduala supraestimata)
 - Scaderea numarului mediu de salariati poate indica o posibila tentatie de restructurare pentru echilibrarea bugetului aferent acestor firme, dar care nu a fost suficienta pentru a acoperi povara levierului financiar in crestere si deteriorarea eficientei operationale

⁹ Total datorii (termen scurt + termen lung) raportate la total active

¹⁰ Aproximat prin ponderea activelor imobilizate in total active

5. DISTRIBUTIA TERITORIALA A FIRMELOR INSOLVENTE

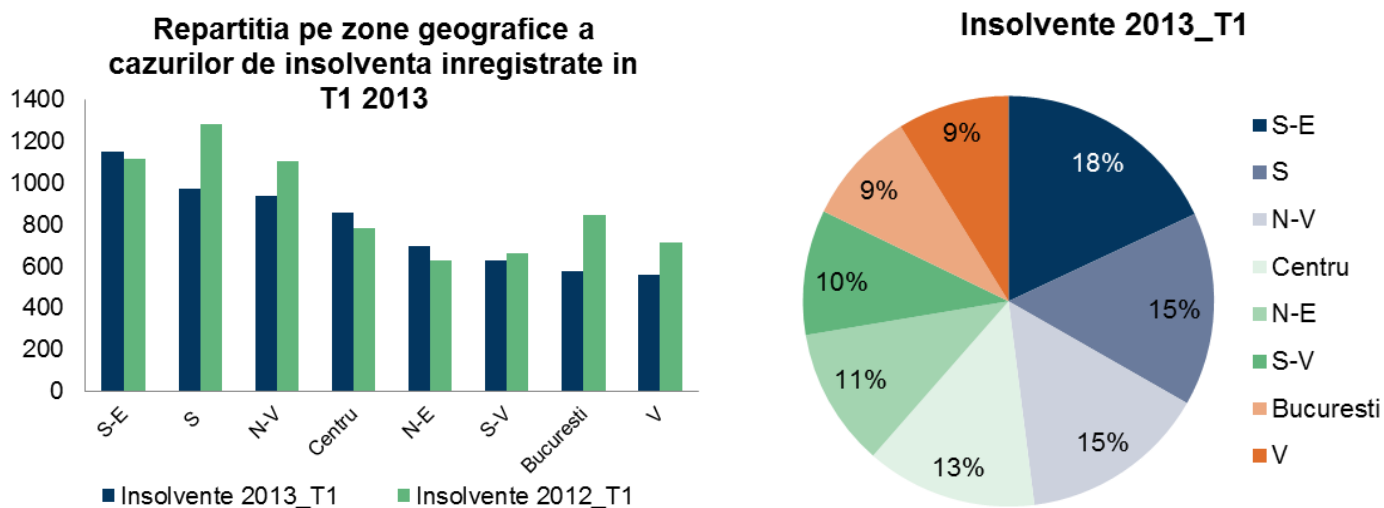
Distributia teritoriala a cazurilor de insolventa din primul trimestru al anului curent nu a suferit modificari importante fata de situatia existenta in aceeasi perioada a anului anterior. Astfel, cele mai afectate trei zone din punctul de vedere al numarului de insolvente inregistrate in anul curent au fost S-E, S si respectiv N-V, acestea concentrand aproximativ jumatate din totalul insolventelor inregistrate in perioada analizata.

Singurele zone in care numarul de insolvente inregistrat in primul trimestru din anul curent a crescut fata de aceeasi perioada a anului anterior sunt Centru, N-E si S-E.

Tabel 10. Distributia regionala a firmelor insolvente

Zona	Insolvente 2013_T1	Pondere T1_2013	Insolvente 2012_T1	Deviatie 2013-2012
S-E	1150	18,02%	1119	2,77%
S	973	15,25%	1282	-24,10%
N-V	939	14,72%	1107	-15,18%
Centru	859	13,46%	785	9,43%
N-E	696	10,91%	630	10,48%
S-V	629	9,86%	659	-4,55%
Bucuresti	574	9,00%	843	-31,91%
V	561	8,79%	714	-21,43%
TOTAL	6381	100,00%	7139	-10,62%

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

6. PRECIZARI METODOLOGICE

In prezentul studiu au fost considerate insolventele nou deschise in fiecare dintre perioadele analizate (trimestrul I pentru ultimii 4 ani), in baza datelor publicate de BPI (Buletinul Procedurilor de Insolventa). De exemplu, toate firmele cu proceduri de insolventa deschise in perioada Ianuarie - Martie 2013 (conform BPI) si care nu figureaza ca fiind in functiunea la 31 Mai 2013¹¹ (conform ONRC) au fost considerate ca fiind insolvente nou deschise pe parcursul primului trimestru al anului curent.

Analiza indicatorilor financiari pentru firmele considerate s-a bazat exclusiv pe declaratiile financiare depuse la MFP in perioada analizata, in baza datelor prelucrate de Coface.

¹¹ Au fost considerate doar firmele aflate sub incidenta legii 85/2006, care au status faliment, insolventa sau radiat (conform ONRC). Nu au fost considerate firmele aflate sub incidenta legii 359/2004 sau 31/1990, precum si firmele aflate inca in reorganizare la 31 Mai 2013

Nota

Aceasta prezentare contine exclusiv proprietatea intelectuala a autorului de la data prezentului document si in conformitate cu informatiile disponibile la aceasta data. Documentul a fost elaborat din diverse/ numeroase surse considerate a fi serioase si de incredere. Cu toate acestea, autorul nu garanteaza in niciun fel ca informatiile continute in acest material sunt adevarate, corecte si complete.

Prezentarea si analiza datelor sunt oferite cu buna credinta si doar in scop informativ. Ca o completare la acest material, alte informatii vor fi colectate in alt mod de catre cititor. Autorul nu isi asuma nicio raspundere pentru pierderile rezultate din utilizarea sau fundamentarea datelor folosite in prezentare.

Cititorul nu este autorizat sa extraga sau sa reproduca acest material si analiza implicit continuta pentru uz personal si intern, decat cu conditia ca acesta sa mentioneze, in mod clar, autorul. De asemenea, pentru a face orice declaratie publica sau pentru orice alt scop comercial, este nevoie de acordul scris al autorului.

Pentru mai multe informatii:
T. +40/21/231 60 20
comunicare@coface.ro
www.coface.ro

